NITO

Næringsminister Iselin Nybø

Adresse
Postnr Poststed 22.12.2020

Vår ref. Deres ref.

Statsbudsjett for 2022
NITO er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med over 93 000 medlemmer. 60 % av våre medlemmer arbeider i privat sektor. NITO er opptatt av at det må være gode rammebetingelser for næringslivet, og at det satses aktivt på utvikling av kompetansemiljøer i Norge.

Situasjon i maritim industri- Krise for verftene
Norges maritime næring er i krise. Effekten vil uavhengig av hvordan regjeringens tiltak gjør seg gjeldende utover i 2021. Beregninger fra Menon Economics viser at vi kan miste 13.000 arbeidsplasser i næringen fra 2019 til 2022. Et slikt fall i sysselsettingen vil få alvorlige ringvirkninger for lokalsamfunnene.

Tiltakene regjeringen så langt har kommet med kan være gode for mange, men har liten effekt på nedgangen i sysselsettingen akkurat nå. Ikke minst gjelder dette de større skipsverftene som utover i 2021 vil kunne få tomme ordrebøker med påfølgende oppsigelser. NITOs medlemmer ved en rekke verft melder om at oppsigelser er nært forestående. Regjeringen må derfor finne tiltak som kan sikre at næringen overlever.

Kompetansen i verftsnæringen i Norge er verdensledende. Framtidas maritime næring skal bygges på dagens ansatte og deres kompetanse. Hvis kompetansen svekkes vil det være en stor utfordring å løfte seg igjen når norsk maritim industri skal levere nye oppdrag både som del av det grønne skiftet eller til offentlige investeringer slik som forsvaret ved en senere anledning.

NITO ber om at det gjøres vurderinger av hvordan Norge kan utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen til å kreve mer innhold fra leverandører med tilknytning til Norge. Det gjelder både norsk språk, HMS-regler og krav til bygging ved bedrifter med virksomhet i Norge.

NITO mener regjeringen må iverksette utredning og bygging av offentlig finansierte maritime prosjekter.

- Minerydderfartøyet Vanguard er viktigst å iverksette og NITO viser til at Stortinget ber regjeringen fremme en sak om erstatning av dagens kystvakt- og støttefartøy, herunder en vurdering av en fremtidig standardisert fartøyklasse, og komme tilbake med mulige forseringer i Prop. 1 S (2021–2022)

- Etablere en nasjonal ekspertgruppe med kompetanse om bl.a. EØS og teknologi, og som kan gi råd om hvordan offentlig innkjøp kan gi aktivitet i Norge.
- Utnytt handlingsrommet i EØS-avtalen til å kreve at nasjonal tilstedeværelse dvs. krav til bygging ved bedrifter med virksomhet i Norge.
- Det må sikres en effektfull kondemneringsordning for skip og ordningen må utnyttes tilstrekkelig.

Grønn gjenoppbygging
NITO har i forbindelse med koronakrisen pekt på en del tiltak som kan bidra til å dempe arbeidsledigheten og samtidig sikre mer bærekraftig sysselsetting og verdiskaping i et lengre perspektiv.

Områder NITO mener det bør investeres i nå, for å sikre en grønn videreutvikling av industrien er blant annet:

- ny industriutvikling innen havvind med mål om å ta en global lederrolle i utviklingen av flytende havvind. For at dette skal realiseres må områder gjøres tilgjengelige for utbygging og det må etableres en strategi for havvind som framtidsnæring som blant annet må inneholde mål for utbygging, finansieringsmekanismer for utbygging av hjemmemarkedet samt økte bevilgninger gjennom Norges Forskningsråd til forskning på havvind.
- hydrogen, som kan fremstilles både ved elektrolyse og bruk av gass med karbonfangst, og vil være en «mellomstasjon» på veien mot fornybarsamfunnet.
- grønn ammoniakk til bruk som drivstoff i skipsfart og som erstatning for fossilgass i gjødselproduksjon.
- utvikling av batteriteknologi og –industri, for eksempel i Mo i Rana, der det foreligger planer.

Det er mange uforløste miljøprosjekter i industrien som kan bli realisert gjennom en økning av bevilgningene til Miljøteknologiordningen, og ved å øke tilskuddsandelen opp til de rammer som konkurranseregelverket og EØS setter. Virkemidler som fremmer utvikling av automatisering og ny teknologi som digitalisering bør prioriteres.

- NITO ber om en økning til miljøteknologiordningen basert på industriens behov og som kan bidra til innfrielse av de nasjonale klimamålene

Finansielle insentiver for etablering av farmasøytisk industri
Av hensyn til samfunnsberedskap bør Norge ha miljøer innenlands som er i stand til å utvikle vaksiner og behandling i en pandemi. I en framtidig situasjon er det ikke gitt at vi vil kunne basere oss på vaksiner, legemidler og forbruksmateriell til laboratoriene og intensivavdelingene, som er utviklet og distribuert fra utenlandske leverandører. Det er derfor positivt at Helsedirektoratet gjør en mulighetsstudie for produksjon av antibiotika i Norge.

Norge har alle forutsetninger for å utvikle nødvendige fagmiljøer og næringsklynger knyttet til bioteknologi. Vi har omfattende grunnforskning, solid breddekompetanse og er i ferd med å få interessante oppstartsselskaper. Markedspotensialet er stort for de rette produktene.

- NITO ber om at regjeringen bidrar med overordnet statlig tilrettelegging av kapital, attraktive rammebetingelser og tverrsektorielt samarbeid.

Kraftforedlende industri
En grønnere industri er en sentral forutsetning for omstilling til lavutslippssamfunnet. Norsk industri er i all hovedsak basert på fornybar energi, og arbeider godt med å kutte utslipp og utvikle bærekraftige løsninger. Vi må forhindre utflytting av industri til land som stiller færre miljøkrav, og dermed har mer forurensende industri. Norsk kraftforedlende industri møter store utfordringer i det globale markedet. Kraftkostander utgjør 30-40% av driftskostnader for store deler av industrien, så både økte kraftpriser og nettleie reduserer lønnsomheten i industrien.

En rekke analyser tilsier at vår etterspørsel etter kraft vil øke kraftig de kommende årene knyttet til utbygging av datasentre, kraft fra land til olje- og gassplattformer, batterifabrikker og med eksport av kraft gjennom nye kabler. Det må tas hensyn til nasjonal kraftbalanse og konsekvenser for industrien hvis klimatiltak øker kraftpris og nettleie for industrien. Siden 2010 har nettleien til industrien økt med om lag 400 prosent. Det er de store investeringene knyttet til utenlandskabler og kraft fra land til oljeindustrien som er hovedårsak til denne økningen**.**

NITO mener det er urimelig at industrien alene skal belastes disse økte kostnadene og ber regjeringen sørge for et mer forutsigbarhet for nettnivå og en mer rettferdig kostallokering. Forutsigbare kostnader er en forutsetning for langsiktige investeringer i kraftforedlende industri.

- NITO mener det må innføres en mer rettferdig kostnadsallokering for nettleie slik at industrien får en lavere belastning.

Vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørlie
Generalsekretær